

Fjernlån rota og lokalisering

BIBSYS-konferansen 10. - 11. mars 2020

Erling Fossan

Fjernlån – nye muligheter

- Det ligger bedre til rette for å signalisere «ikke fjernlån» til andre
  - Til konsortiet – via Rota
  - Til folkebibliotekene – via SRU Holdings
- Det er mulig å differensiere på hva vi har for lån vs. kopi
- Det er kommet bedre støtte i Alma for bestilling og levering av artikler
- --> Mer automatisering og bedre presisjon!

Fjernlån – forenkling

- Vi kan gjøre det enklere for sluttbruker
  - Slik at han får en godt tilpasset bestillingsskjerm
    - Vi kan fjerne unødvendige valg
- Vi kan gjøre det enklere for bibliotekar hos Borrower
  - Slik at partnere blir automatisk lokalisert
    - Som har materiale tilgjengelig nå
    - Også e-ressurser
    - Kan levere digitalt
- Med større presisjon på bestillinger blir det enklere for bibliotekar hos Lender

Sluttbruker og fjernlån

- Fjernlån aktuelt når biblioteket ikke har materiale selv
- Sluttbruker kan legge inn fjernlånsønske i Oria hvis denne dukker opp:

Finn og bestill ^

Ditt bibliotek har ikke noe trykt eksemplar av dette dokumentet.
Bruk lenken(e) nedenfor for å be om ressursen fra andre bibliotek

BESTILL LÅN / BESTILL KOPI

[Tilbakemelding/Feedback](#)

Problemer? Vennligst kontakt biblioteket

Sluttbruker skjema

Hvis det dreier seg om artikkel

Unødvendig at sluttbruker angir
bestillingstype lån/digital/kopi

Anbefaling, se dokumentasjon:
<https://dok.unit.no/oria/hvordan-tilpasse-fjernlaansskjemaet-i-oria>

Finn og bestill ^

Ressursinformasjon:

Materialtype: Bok Artikkel

Artikkel tittel*
A double-cusp type electrostatic analyzer for high-cadence solar-wind supratherm

Tidsskrift tittel*
The Review of scientific instruments : New series

Forfatter:
Ogasawara, Keiichi;Allegrini, Frédéric;Desai, Mihir I;Ebert, Robert W;Fuselier, Stepl

Bind/volum/årgang:
89

Nummer/hefte:
11

ISSN:
0034-6748

DOI:
10.1063/1.5030123

PMID:

År:
2018-11

Sider (fra-til):
114503

Leveringsopplysninger:

Bestillingstype: Lån Digital Kopi

Vi har gjort et taktisk valg om Requested Format

- Alma tilbyr 3 Requested Format
  - Physical
  - Digital
  - (Physical non-returnable)

Sluttbrukers bestillingsskjerm for fjernlån kan ha dette:

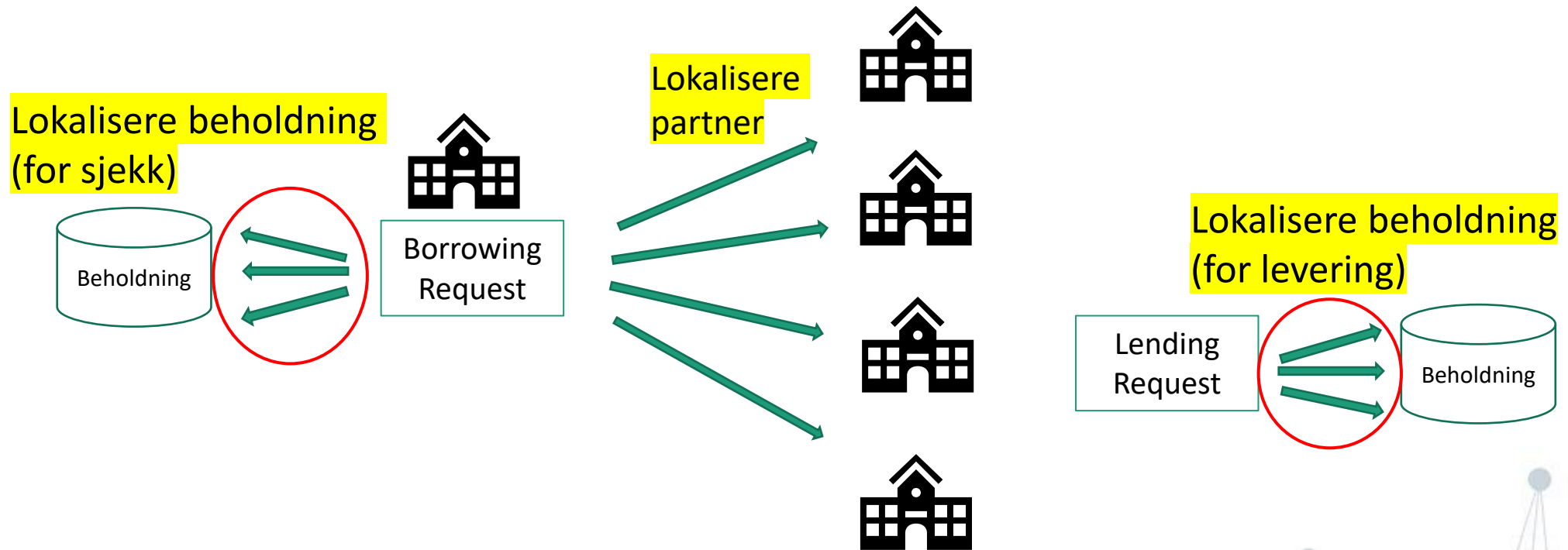
Leveringsopplysninger:

Bestillingstype: Lån Digital Kopi

- Sluttbruker og Borrower skal ikke forholde seg til format på kilde eller leveringsmåte
- Konseptet vi hadde før i BIBSYS, «lån» eller «kopi», er ryddig
- Lender som leverer, velger selv hvor de henter artikkelen, og format på levering
  - De kan selv velge å levere et helt tidsskrifthefte, eller fysisk kopi, eller elektronisk kopi
  - Praktiske og juridiske grunner for valg
- For å oppnå dette anbefaler vi å bruke Requested Format i fjernlånet slik:
  - 'Physical' betyr lån
  - 'Digital' betyr kopi
- Dette taktiske valget er nødvendig også i forhold til fjernlånsamarbeidet i Norge
- 'Physical Non-returnable' bør vi altså unngå
  - Hvis det brukes, vil det eventuelt bety kopi
  - Og bør brukes i én situasjon: Borrower må bytte til Physical Non-returnable ved mottak av digital kopi for å få sendt hentebeskjed

Fjernlånsbestilling er generert fra Oria, nå trengs det lokalisering!

Vi ser på det enkleste først!

Lokalisere tittel hos Borrower/Lender

- Lokalisere bok/tidsskrift skjer i prinsippet på samme måte hos både Borrower og Lender
  - Hos Borrower – View Local Resources
  - Hos Lender – Search (konfigurert for å skje automatisk)

Konfigurert på ditt library:

Locate by fields

- Title
- Author
- ISBN / ISSN
- OCLC Number
- Edition
- LCCN (010)
- Other Standard ID
- Barcode
- DOI

Resultater i søk for lokalisering:

All titles ▾ Zone: Institution Network Community

Title ▾ Contains Keywords ▾ Serinas hus + 🗑️ ✕

AND OR ISBN ▾ Contains Keywords ▾ 8203083099 + 🗑️ ✕

AND OR Tag Suppressed (Title) ▾ Equals ▾ No + 🗑️ ✕

Clear form Search

Lokalisere/allokere beholdning hos Lender

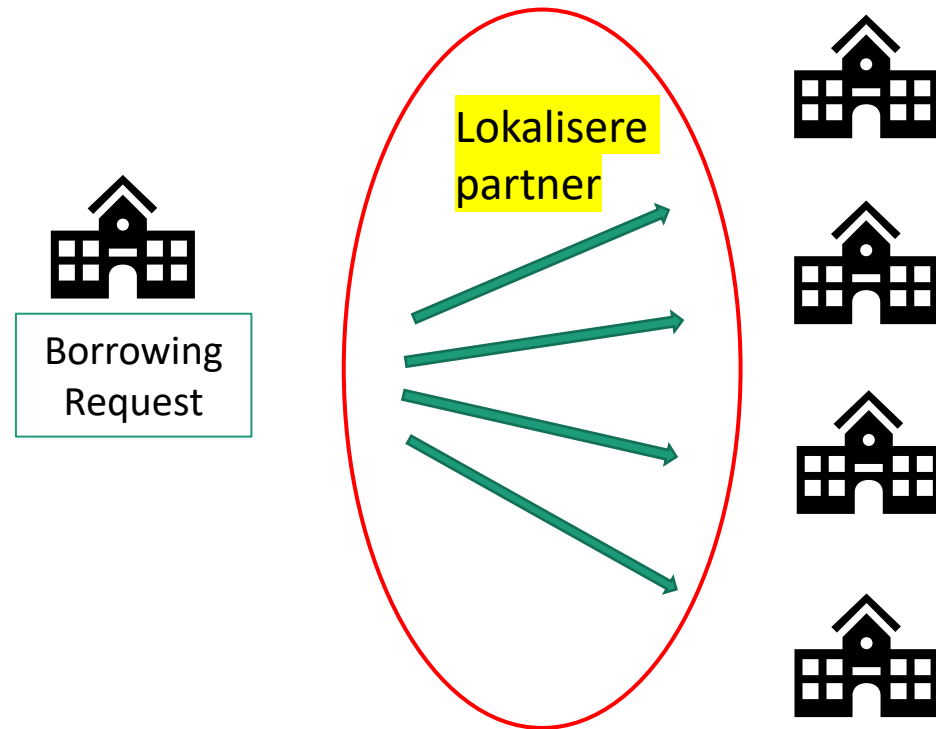

- Trykt bokeksemplar kan allokeres automatisk ved å ha følgende bryter påslått:
  - Configuration > Fulfillment > General > Other settings > **rs_auto_request_lending=True**
- Trykt tidsskrifthefte lar seg vanskelig allokere, med mindre bestilling kommer med barcode til hefte
  - Barcode fungerer med **rs_auto_request_lending=True**
- Elektronisk tidsskriftbeholdning får sin avgrensning i Manage Fulfillment Options ved følgende bryter:
  - Configuration > Fulfillment > General > Other settings > **rs_uresolver_locate=True**
  - Eks:
Artikkel som bestilles finnes i hefte 8(1990) nr 2
Alma vil da vise kun de abonnement som dekker 1990.
- Ex Libris vil komme med støtte for lenke i Manage Fulfillment Options direkte til artikkel
  - Hvis bestilling har DOI
  - Støtten kommer kanskje i 3. kvartal 2020

Lokalisering av partner

Med bruk av Rota i konsortiet

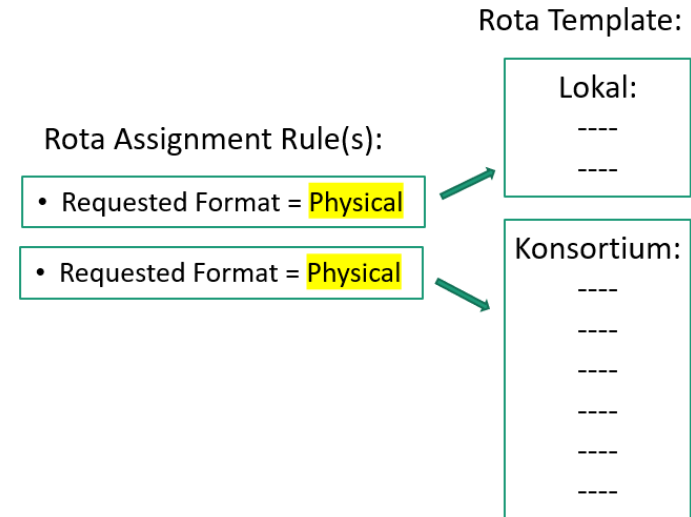
Rota – konfigurering med regler og maler

Rota Template er en liste med partnere (bibliotek) som er kandidater til å bli Lender

- En eller flere templates konfigureres
- Brukes som utgangspunkt for lokalisering
- Regler bestemmer hvilke templates som benyttes ved en request, og rekkefølge

- Dokumentasjon:

https://dok.unit.no/alma/fjernlan/trinn-for-trinnveiledninger/rota_template

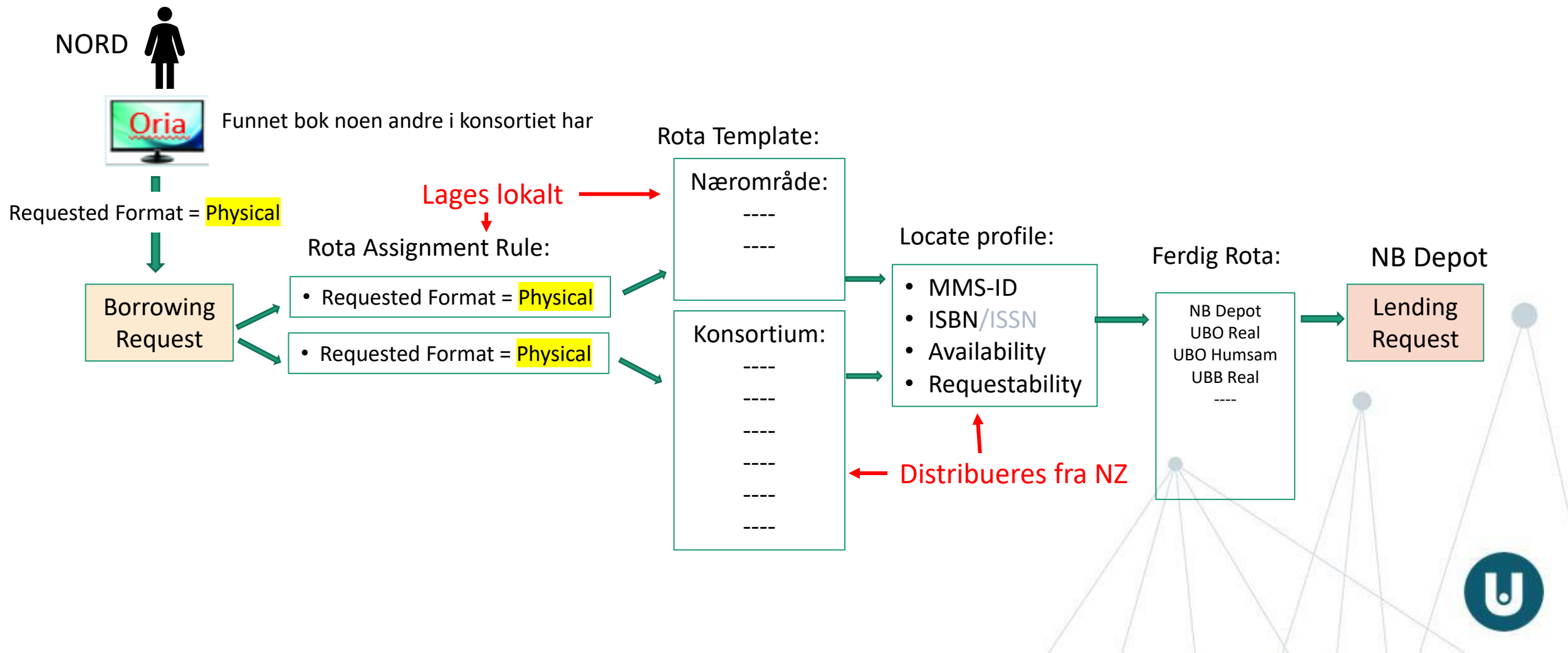
To situasjoner med flyt

- Vi ser på potensiale i Alma
  - Internt i konsortiet
- Fjernlån vil stort sett dreie seg om bestilling av bok eller artikkel:
  1. Bok må fjernlånes
  2. Artikkel må fjernlånes (print eller digital)

Situasjon - at bok må fjernlånes

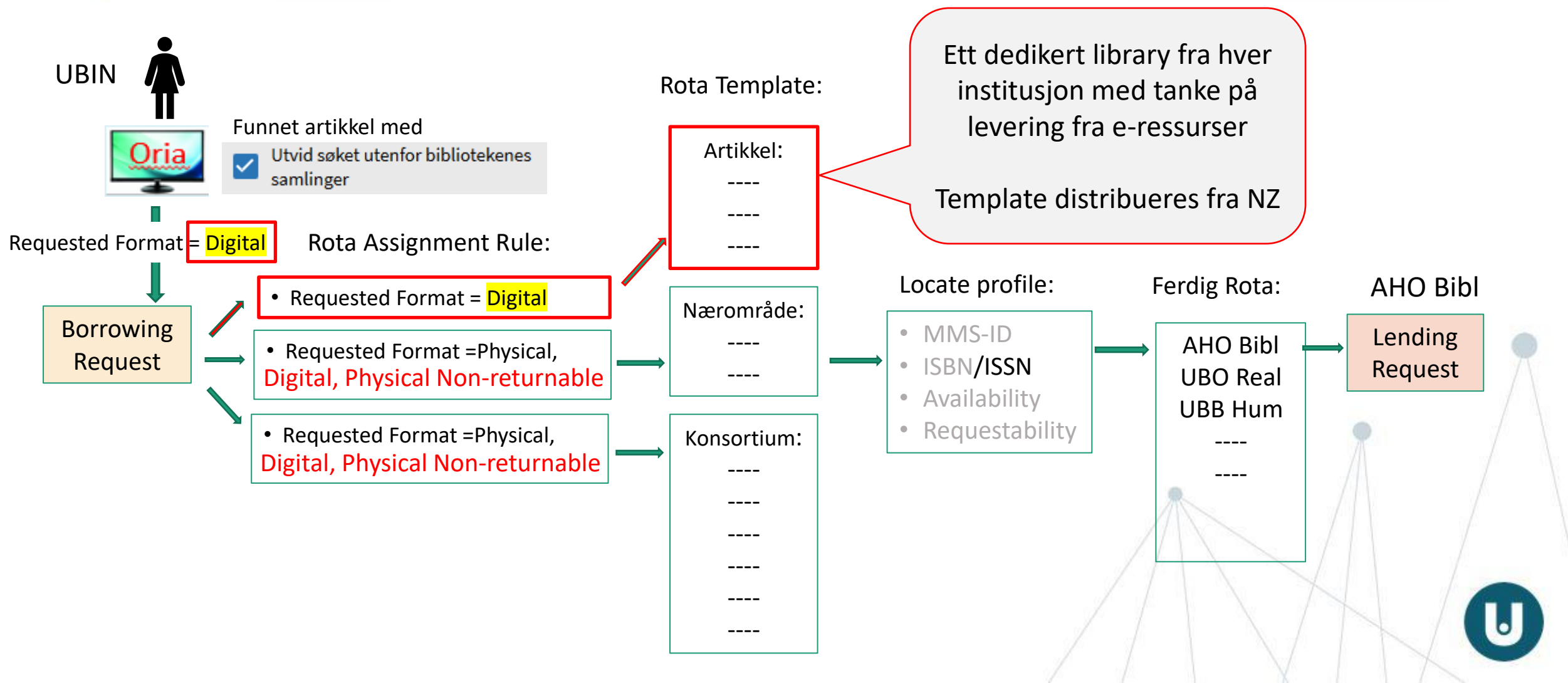
1. Situasjon - at bok må fjernlånes (tekstlig forklaring)

- Bruker har funnet bok i Oria, i **Norske fagbibliotek**
- Bruker bestiller via fjernlånskjerm
  - Normalt skal ingenting velges/fylles ut
  - Opsjon for Request Type er fjernet – Borrowing Request blir automatisk satt til 'Physical'
- Bestilling blir automatisk sjekket mot ROTA-mal(er)
  - Sjekker mot ROTA-mal for lokale bibliotek først, hvis det er ønskelig
  - Sjekker så mot ROTA-mal for alle utlanssteder i konsortiet
- Når utlanssteder sjekkes, gjelder følgende krav til beholdning på de ulike utlansstedene
  - Bok må være på hylla ('Available')
  - Bok må kunne bestilles for lån ('Requestable for physical resource sharing')
  - Bok må være fysisk bok (Dette er feil i Alma i dag, e-bøker blir også regnet med. Dette rettes i løpet av 2020.)
- Ferdig ROTA-liste benyttes når bestilling sendes
  - 'Send' kan skje automatisk, eller manuelt hvis man ønsker å sjekke egen beholdning, sjekke mottakerbibliotek, eller kjøpe bok selv
- Automatisk allokering av eksemplar på mottakerbibliotek
  - Automatisk på liste 'Pick from shelf'

2. Situasjon - at artikkel må fjernlånes

Situasjon - at artikkel må fjernlånes (tekstlig forklaring)

- Bruker har funnet artikkel i Oria, ved *Inkluder materiale ditt bibliotek ikke har tilgang til*
- Bruker bestiller via fjernlånskjema i Oria
  - Normalt skal ingenting velges/fylles ut
  - Opsjon for Request Type er fjernet – Borrowing Request blir automatisk satt til 'Digital'.
Merk: 'Digital' kan også skaffes fra trykt hefte, og sendes som utskrift.
- Bestilling blir automatisk sjekket mot ROTA-maler
  - Sjekker mot ROTA-mal for artikkel først
    - Her ligger kun ett utlanssted fra hver institusjon i konsortiet, med tanke på levering fra e-tidsskrifter
  - Sjekker deretter mot ROTA-mal for alle utlanssteder i konsortiet
    - Med tanke på levering fra trykte tidsskrifter
- Når utlanssteder sjekkes, gjelder følgende krav til beholdning på de ulike utlansstedene
  - E-tidsskrift: Har abonnement (har ISSN), og har nødvendig år/volum
    - Lisensbetingelser kan sette begrensning, men dette blir ikke automatisk avdekket
  - Trykt tidsskrift: Har tidsskrift (har ISSN)
    - Kan ikke sjekke om utlansstedet har nødvendig år/volum
    - Tidsskriftet må kunne betilles for kopi ('Requestable for digital resource sharing')
- Ferdig ROTA-liste benyttes når bestilling sendes
  - 'Send' kan skje automatisk, eller manuelt hvis man ønsker å sjekke egen beholdning, sjekke partner, eller kjøpe abonnement selv

Automatisk allokering hos Lender av trykte hefter er vanskelig å få til.

Automatisk allokering hos Lender kan bli mulig senere via DOI for e-tidsskrifter

Opsjoner for å lokalisere partner

→ Locate profile:

- MMS-ID
- ISBN/ISSN
- Availability
- Requestability

- Ligger i Locate Profile – distribuert fra NZ
- Bøker lokaliseres via MMS-ID / ISBN
  - Beholdning må være på hylla:
    - Check item availability = Yes
  - Det må finnes eksemplarer tilgjengelig for fjernlån:
    - Check item requestability = Yes
- Artikler i Oria lokaliseres via tidsskriftets ISSN
  - Locate by fields – ISSN
  - I tillegg anvendes tidligere nevnt opsjon på e-ressurser:
    - rs_uresolver_locate=true

Locate Profile Details	Locate Profile Parameters		
Server	bibsys.alma.exlibrisgroup.com		
Username	admin		
Institution	47BIBSYS_SKOFIMUS		
Alma Network	No		
Ignore Electronic and Digital Resources	No		
Ignore Physical Resources	No		
Check item availability	Yes		
Check item requestability	Yes		
Allow locate by metadata	Yes		
Locate by fields	Yes		
☒ Title	☒ Author	☒ ISBN / ISSN	☐ OCLC Number
☐ Edition	☐ LCCN (010)	☐ Other Standard ID	☒
Barcode	☐ DOI		

Check item requestability

- Viktig å få orden på Requestability for å unngå at bestillinger sendes feil!
- «Ikke fjernlån» har tidligere vært kun en tekstlig note
  - 'Check item requestability' har fungert dårlig
- Det kan nå fikses
  - Ved litt ommøblering av lokasjoner, og justering av regler og Request TOU

LOCATE_NB	
Description	LOCATE_NB
Locate Profile Details	
Server	bibsys.alma.exlibrisgroup.com
Username	admin
Institution	47BIBSYS_NB
Alma Network	No
Ignore Electronic and Digital Resources	No
Ignore Physical Resources	No
Check item availability	Yes
Check item requestability	Yes
Allow locate by metadata	No
Locate by fields	Yes
☐ Title ☐ Author ☒ ISBN / ISSN ☐ OCLC Number	
☐ Edition ☐ LCCN (010) ☐ Other Standard ID ☐	
Barcode ☐ DOI	

Støtte for Requestability – via Request TOU

5	Is Requestable for Physical Resource Sharing	Not requestable for physical resource sharing (Not requestable f	...
6	Is Requestable for Digital Resource Sharing	Requestable for digital resource sharing (Requestable for digital	...

- Request TOU med policy skal fortrinnsvis knyttes til lokasjon
  - Eksemplar → FU Lokasjon → Regel → TOU
- Viktig å få samlet eksemplarer **på lokasjoner** med TOU som passer
- Dere får umiddelbar gevinst av dette så snart konfigurering og plassering er ordnet
  - Færre uønskede fjernlånsbestillinger

Lokasjoner og konfigurering for «Ikke fjernlån»

- Unit kommer med veiledning
  - Vi legger kanskje inn et par FU-er som dere kan benytte hvis dere trenger det
- Hvis noen starter på egen hånd, hold opplegget enklest mulig
  - Mest mulig «rene» lokasjoner
  - Dvs, minst mulig bruk av Request TOU direkte på eksemplar via Item Policy
- Oria Fjernlån kan brukes til å sjekke hvordan resultatet blir etter hvert som dere konfigurerer og endrer lokasjoner.
Se neste bilde.

Hvordan sjekke Requestability?

- Teste at vår konfigurering er riktig
- Eksempel med Nord Universitet:
  - Lærebøker er ikke til fjernlån
  - Teste via Oria:
    - <http://ubin.oria.no>
    - Logge på med Bodøs biblioteknummer (1180401)
- Søke opp en lærebok
  - Har fått fjernlånsskjema
- Denne boka står på hylla, men skal ikke kunne bestilles!
  - Grå (0 av 2 ledige)
- NORD har konfigurert riktig 😊

NORD universitet

BOK
Radius : matematikk for barnetrinnet : Lærerens bok 6A
Jan Erik Gulbrandsen (1948-) (forfatter)
cop. 2016
Radius. 6 Bokmål[utg.] [Oslo] : Cappelen Damm, 2015- .
Tilgjengelig fra Nord universitet

TIL TOPPEN
FJERNLÅN
FINN OG BESTILL
DETALJER
SEND TIL
ANDRE RESSURS...
VIRTUELL HYLLE

Fjernlån ^

Use this form to send ILL-request using NCIP

Article title
Journal title
Title (book) Radius : matematikk for barnetrinnet : Lærerens bok 6A
Creator
ISBN 978-82-02-40527-4 **ISSN**
Volume - **Source** BIBSYS_ILS - oria.no
Year 2016 **Issue**
Pages - **Place of publication**
Oslo

Order from *

- OsloMet - storbyuniversitetet. Universitetsbiblioteket Biblioteket P48 (1 av 1 ledige)
- Universitetsbiblioteket i Sørøst-Norge Biblioteket - Vestfold (0 av 2 ledige)
- Høgskolen i Østfold Biblioteket - Halden (2 av 2 ledige)
- Høgskulen på Vestlandet Biblioteket Kronstad (2 av 2 ledige)
- Høgskulen på Vestlandet Biblioteket Stord (1 av 1 ledige)
- NLA Høgskolen Biblioteket Staffeldtsgate (0 av 1 ledige)
- NTNU Universitetsbiblioteket Biblioteket Lysholm (2 av 2 ledige)
- Nasjonalbiblioteket Depotbiblioteket (4 av 4 ledige)
- Nasjonalbiblioteket Seksjon Publikumsstjenesten, Utlånet (1 av 1 ledige)
- Nord universitet - Universitetsbiblioteket Bodø (0 av 2 ledige)
- UiT Norges arktiske universitet Lærerutdanningsbiblioteket (1 av 1 ledige)
- Universitetsbiblioteket i Agder Kristiansand (1 av 1 ledige)

Recipient * (Patron-ID for the patron you request on)

Sende bestilling til folkebibliotek og andre

- Lokalisere folkebibliotek
  - Mangler muligheter direkte i Alma
  - Alternativet er å gå inn på søkesiden til de enkelte bibliotekene, ev Biblioteksøk
- Lokalisere bibliotek i utlandet
  - From External Resource
  - Alternativet er å gå inn på søkesiden til de enkelte bibliotekene
- Andre kilder
  - Artikkelbaser, som Subito
  - Gratiskilder, som Unpaywall
  - Get It Now (for sluttbruker direkte, biblioteket betaler)
  - Rapid ILL?

Hvordan kan folkebibliotek lokalisere oss?

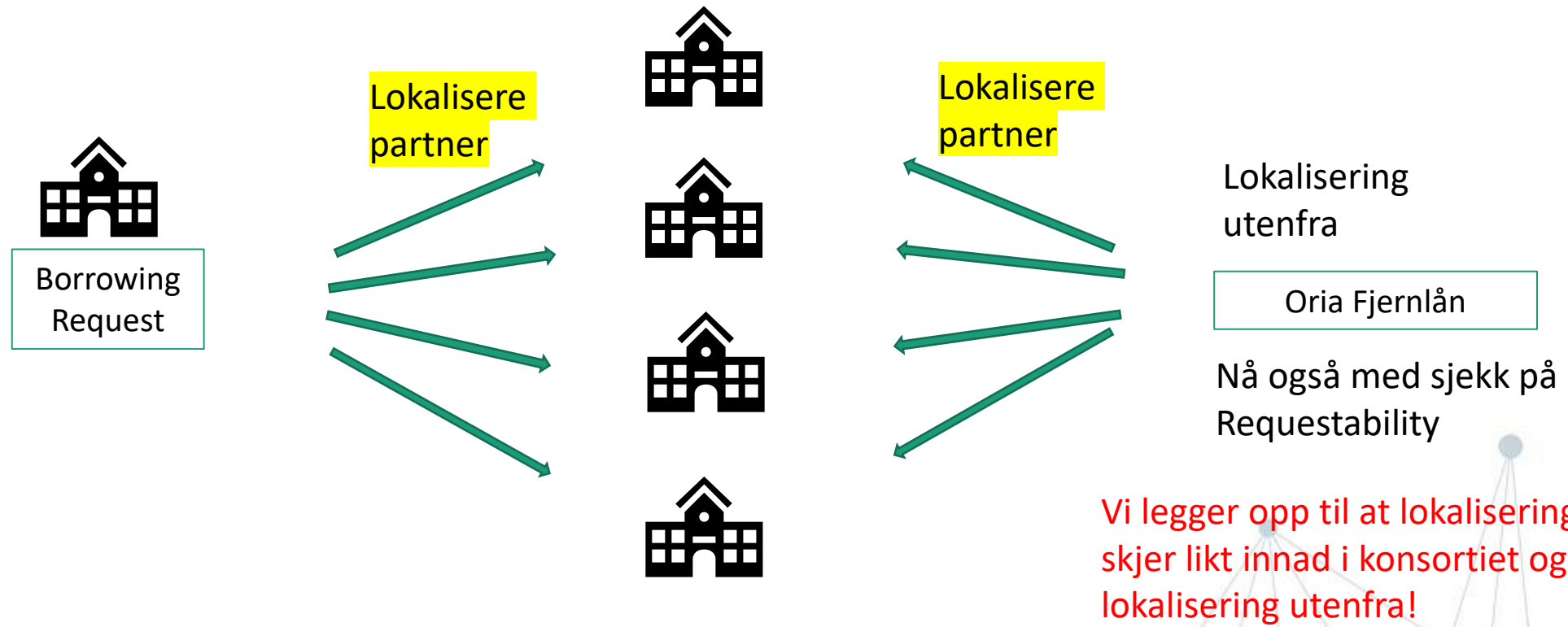

- Oria Fjernlån (bibliotekansattes portal)
  - Sjekker nå Requestability («Ikke fjernlån»)
- Biblioteksøk (sluttbrukeres portal)
  - Ligger til rette for å sjekke på Requestability
- Direkte fra Bibliofil, Mikromarc osv
  - Ligger til rette for å sjekke på Requestability

Lokalisering utenfra – en sammenligning

- Vi har sett på lokalisering av partner i konsortiet

Vi prøver, gjør erfaring, og justerer!

- Det kan fortsatt dukke opp skjær i sjøen
- Test i produksjon vil avdekke!

Lykke til med rota, og etter hvert, kontroll på «Ikke fjernlån» 😊

